



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 622/2023
22.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Малина Ђокић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Водовод Златибор“ из Чајетине, чији је пуномоћник Јелена Тешић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 93/22 од 11.10.2022. године, у седници одржаној 22.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 93/22 од 11.10.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 512/20 од 22.10.2021. године, ставом I изреке, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи решење туженог о отказу уговора о раду тужиоцу број .../... од 24.03.2014. године, као незаконито и тужени обавезе да тужиоца врати на рад и распореди на послове и радне задатке према степену стручне спреме, одбијен је као неоснован. Ставом II изреке, тужилац је обавезан да туженом плати трошкове парничног поступка у износу од 439.250,00 динара, са законском затезном каматом на тај износ према Закону о затезној камати почев од извршности пресуде па до исплате.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж1 93/22 од 11.10.2022. године, ставом 1 изреке, одбио, као неосновану, жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Ужицу П1 512/20 од 22.10.2021. године. Ставом 2 изреке, одбијен је захтев тужиоца да се обавезе тужени да му накнади трошкове жалбеног поступка. Ставом 3 изреке, одбијен је захтев туженог којим је тражио да се обавезе тужилац да му накнади трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију тужиоца. Трошкове ревизијског поступка је тражио опредељено.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по занимању дипломирани ... са VII степеном стручне спреме и засновао је радни однос код правног претходника туженог КЈП „Златибор“ 10.11.2000. године, прво на пословима ..., а потом референта за ..., односно референта Након статусних промена код тог послодавца које су окончане 2012. године и формирања ЈКП „Водовод Златибор“, тужиоца је преузео тужени и са њим закључио анекс уговора о раду од 08.05.2012. године, којим га је распоредио на послове „...“, а за које послове је предвиђен VII/VI степен стручне спреме. Правилником о систематизацији радних места број 3312 од 17.10.2013. године који је објављен ја огласној табли туженог 21.10.2013. године, тужени је укинуо радно место тужиоца „...“, па је тужиоцу понудио закључење анекса уговора о раду од 14.11.2013. године, ради премештаја на друго радно место – и Тужилац је понуђени анекс уговора о раду потписао, али се, незадовољан таквим распоређивањем на радно место за које је предвиђен III и VI степен стручне спреме, обратио надлежној инспекцији рада, која је туженог упозорила да промена радног места тужиоца није одговарајућа, јер он поседује VII степен стручне спреме. Тужени је поступио по налогу инспекције и ставио ван снаге анекс уговора о раду од 14.11.2013. године и тиме одржао на снази анекс уговора о раду од 08.05.2012. године, по ком тужилац обавља послове „...“. Одлуком туженог од 31.10.2013. године, после организационих промена које су настале код послодавца доношењем Правилника о систематизацији радних места број 3312 од 17.10.2013. године, тужени је објавио списак имена запослених за чијим радом је престала потреба, као технолошки вишак, а међу њима је под редним бројем ... тужилац. Потом је тужени, решењем број .../... од 24.03.2014. године, тужиоцу отказао уговор о раду на пословима ..., због којих је престала потреба за обављањем посла на пословима на које је тужилац распоређен, а у смислу одредбе члана 179. став 1. тачка 9. Закона о раду, па је тужиоцу исплаћена отпремнина у складу са тим решењем.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиоца одбили налазећи да је законска процедура у потпуности испоштована и да је одлука туженог законита, имајући у виду да је укинута радно место на које је он био распоређен новим Правилником туженог о систематизацији радних места, и да није било могућности да тужилац буде распоређен на друго одговарајуће радно место при чему је тужени испоштовао нуђење расположивог радног места тужиоцу, радног места ..., што тужилац није прихватио, а није било услова да према постојећем степену и врсти стручне спреме (дипломирани ...) тужилац обавља и даље послове код туженог.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05 ... 32/13) који је био у примени у време доношења побијаног решења, прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. У одредбама чланова 153. – 157. истог Закона прописан је поступак који је послодавац дужан да спроведе приликом оглашавања запослених технолошким вишком, као и мере које је дужан да предузме. На основу одредбе члана 158. став 1. Закона о раду, прописано је да је послодавац дужан да пре отака уговора о раду у смислу одредбе члана 179. став 1. тачка 9. тог Закона, запосленом исплати отпремнину у складу са тим чланом Закона.

Услов за отказ од стране послодавца је да је дошло до технолошких, економских или организационих промена, због којих је престала потреба за обављањем неког посла када се тај посао укида или је дошло до смањења обима посла, у ком случају се смањује број извршилаца на том радном месту. Промене код послодавца у погледу систематизованих радних места и броја потребних извршилаца морају бити изражене у Правилнику о организацији и систематизацији послова код послодавца или неком другом акту којим послодавац утврђује организационе делове и врсте послове који се обављају, врсту и степен стручне спреме, као и друге услове који морају бити испуњени за рад на тим пословима.

У конкретном случају, тужилац је био распоређен код туженог на радном месту „...“ које је укинута доношењем Правилника о систематизацији радних места број 3312 од 17.10.2013. године, због чега је тужени тужиоцу понудио друго радно место које је, међутим, за њега неодговарајуће јер је за то радно место предвиђен III и IV степен стручне спреме, док тужилац поседује VII степен стручне спреме. Правилник о организацији и систематизацији послова је општи акт чија законитост не може бити предмет оцене у судском поступку за заштиту права из радног односа у случају отказа уговора о раду на основу одредбе члана 179. став 1. тачка 9. Закона о раду. У поступку оцене законитости одлуке послодавца о престанку радног односа запосленог, суд цени да ли је послодавац спровео законом прописани поступак и притом поштовао сва права за заштиту запосленог коме престаје радни однос по том основу. Пошто тужени тужиоца није могао да распореди на друго радно место које одговара његовој стручној спреми, нити да му обезбеди остваривање других законом предвиђених права, у ситуацији када он није прихватио распоређивање на радно место на коме се захтева нижи степен стручне спреме од оног степена који он поседује, а нема другог одговарајућег радног места на које је тужилац могао да буде распоређен, следи да је тужени тужиоцу законитим решењем отказао уговор о раду. У овом случају, обавеза послодавца је да у смислу одредбе члана 158. Закона о раду, тужиоцу, за чијим је радом код туженог престала потреба јер је његово радно место укинута, обрачуна и исплати отпремнину, што је у конкретном случају и учињено. Тужиоцу је радни однос престао законитим решењем па тужени није дужан да га врати на рад, јер такву обавезу има само када се ради о незаконитом престанку радног односа, на основу одредбе члана 191. став 1. Закона о раду, а то овде није случај. Из наведених разлога, нису основани наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Трошкови ревизијског поступка на име ангажовања пуномоћника – адвоката за састав одговора на ревизију туженом нису били потребни у смислу одредбе члана 154. Закона парничном поступку.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 165. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић